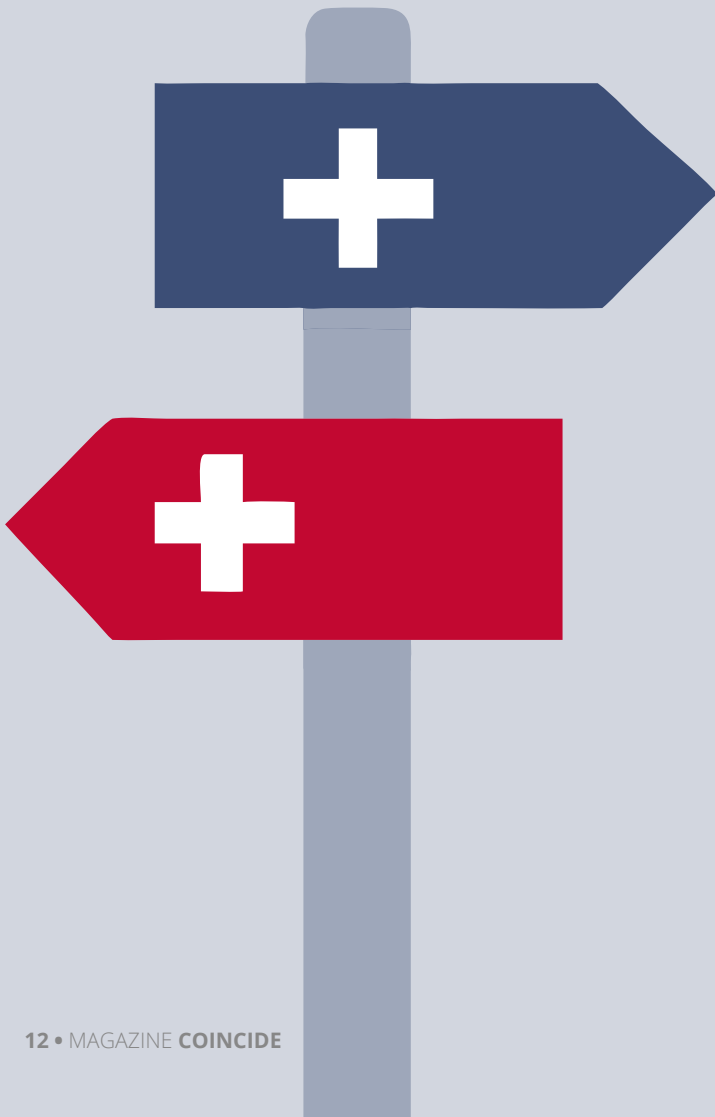

Jan Kremer

speciaal gezant passende zorg Ministerie van VWS

SOCIAAL COMPLEX EN MEDISCH COMPLEX

Een van de vier principes van passende zorg is een oude bekende; de juiste zorg op de juiste plek. Dichtbij als het kan en verder weg als het moet vanwege kwaliteitseisen of doelmatige inzet van dure infrastructuur of schaars personeel. Al snel spreken we dan over hoog- en laagcomplexe zorg, waarbij hoogcomplexe zorg thuishoort in UMC's of topklinische ziekenhuizen en laagcomplexe zorg overblijft voor de algemene ziekenhuizen. Zo klaar als een klontje, lijkt het.

Hoog- en laagcomplex

Los van enige irritatie over de hiërarchische ondertoon van de termen hoog- en laagcomplex, is het de moeite waard te kijken naar wat we bedoelen met kwaliteit en complexiteit. Wat verstaan we onder kwaliteit in een tijd waarin we zoeken naar antwoorden op de tragiek van het leven die verder gaan dan medische zorg? En wat bedoelen we met complex?

Complex

Het woord complex komt uit het Latijn: com (samen) en plectere (vlechten). Complexiteit wijst dus op samenhang en dat impliceert een zekere mate van onvoorspelbaarheid en onzekerheid over uitkomsten. Complexe vragen zijn daarmee fundamenteel anders dan ingewikkelde vragen waarvan de uitkomsten na analyse wel te voorspellen zijn. Complexiteit vraagt niet om plannen, maar om een gezamenlijke lerende aanpak; samen proberen, samen reflecteren en samen leren.

Kwaliteit

Kwaliteit komt van qualitas, eigenschap. Tegenwoordig verstaan we daaronder 'goede' eigenschappen. Kwaliteit is daarmee een dynamisch en intersubjectief concept: goede zorg is wat we samen goede zorg vinden. Dat beeld verandert in de tijd. Waar het vroeger vooral ging om medische kwaliteit, zien we tegenwoordig dat goede zorg moet bijdragen aan het goede leven van mensen en dat dit verder gaat dan alleen het medisch perspectief.

Sociaal en medisch complex

Als we deze twee etymologische bespiegelingen bij elkaar brengen, volgen twee belangrijke tussenconclusies. Ten eerste is kwaliteit van zorg een complex begrip dat betrekking heeft op meerdere met elkaar samenhangende levensdomeinen. Ten tweede is complexiteit een fundamenteel eigenschap van een situatie en is het geen kwestie van een beetje meer of een beetje minder complexiteit. We moeten dus af van de woorden hoogcomplex en laagcomplex. Veel beter passen de woorden medisch complex en sociaal complex. Een operatie in het complexe hoofd hals gebied vanwege strottenhoofd-kanker is medisch complex, maar een oude weduwnaar met darmkanker en problematische schulden, is vooral sociaal complex.

Terug naar de juiste zorg op de juiste plek

Wat mij betreft stoppen we met de termen hoog- en laagcomplex ziekenhuiszorg en spreken vanaf nu alleen nog maar over medisch complexe en sociaal complexe ziekenhuiszorg. Dan zijn we meteen af van die onnodige hiërarchie in de discussie over concentratie en spreiding. Het gaat niet over hoger of lager, maar over anders complex. Sommige ziekenhuizen - zoals bijvoorbeeld het AmsterdamUMC - liggen wat verder weg van de leefomgeving van hun patiënten en vinden hun kracht in de bundeling van schaarse expertise en dure infrastructuur. Zij zijn daarmee uitstekend toegerust voor medisch complexe ziekenhuiszorg. Andere ziekenhuizen, zoals bijvoorbeeld het BovenIJ ziekenhuis, liggen dicht bij de leefomgeving van hun patiënten en vinden hun kracht in korte lijnen met de eerstelijns, langdurige zorgorganisaties, gemeenten, burgerinitiatieven en sociaal domein. Zij zijn uitstekend toegerust voor sociaal complexe ziekenhuiszorg. Als we op deze manier gaan kijken naar de juiste zorg op de juiste plek, wordt complexiteit een stuk eenvoudiger. ○

“Het gaat niet over hoger of lager, maar over anders complex.”

